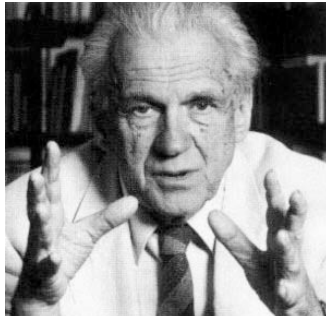

Walter Jens Júdás védőbeszéde

Egyszerűen berendezett helyiség, félig szerzetesi kamra, félig lelki gyakorlatokra alkalmas szoba: balra fekvőbely, jobbra imaszóly egy, a fájdalomtól eltorzult arcú Krisztust ábrázoló feszület előtt, a háttérben könyvek, középen fóliánsokkal, iratokkal, tróalkalmatosságokkal teli asztal. Távolról zene hangzik, amely egyre jobban felerősödik. Bach Máté-passiójából az evangélistát hallani: „És még mikor beszél vala, ímé Júdás, egy a tizenkettő közül, eljőve és vele együtt sok nép fegyverekkel és fustélyokkal, a főpapoktól és a nép véneitől. A ki pedig őt elárulja vala, jelt adának, mondván: A kit én majd megcsókolok, ő az, fogjátok meg őt. És mindjárt Jézushoz lépván, monda: (a zene nagyon hangosra erősödik) Üdvöz légy, Mester!, és megcsókolá őt.”

Iskáriótes Júdás, aki a prédikátor beszéde alatt fejtét az asztallapra hajtva a nézők számára mozdulatlanul ült, most felegyenesedik, miközben a következő szavakat együtt susogja a prédikátorral: „Üdvöz légy, Mester!”, majd a zene hirtelen félbeszakad, és Júdás beszélni kezd.

JÚDÁS Igen, azt mondtam; így egyeztünk meg egymással; követtem parancsát, megbízhatott bennem. „Üdvöz légy, Mester!” – ez volt az a három szó, amiben megállapodtunk, mi ketten, ő meg én, annak jeléül, hogy nincs számunkra visszaút, ettől kezdve már nincsen. Odamentem hozzá, nagyon lassan, majdhogy óvatosan, ő meg mosolygott, megcsókoltam, és átöleltük egymást. Mi ketten: egy pár másodpercig csak

mi léteztünk az egész világon. A katonák ott álltak jó messzire, leeresztett lándzsával, úgy, mintha szégyenkeztek volna; a tanítványok meg elbújtak a sötétben. Ő és ÉN: két ember egyes-egyedül egy üres színpad előterében, fölöttünk a magas, csillagokkal teletűzdelt égbolt. A nappal meleg volt, a harmat csak reggel felé hullott, a katonák nyári uniformisban voltak; az ő köpenye szélesre nyitva; vállára tettem a kezemet, puhán, kisujjam megérintette a nyakát.

A szeretet utolsó bizonyítéka: Iskáriótes Júdás megcsókolja urát. És ő, a Názáreti Jézus, azt mondta nekem: „Barátom.” (Szünet) Igen, mi összetartoztunk, mi ketten. „Üdvöz légy, Mester!” Utoljára beszélt vele egy ember; gyengédség és fény volt e szavakban, mielőtt eljött a sötétség és a kínzás. (Más hanglejtéssel) Attól kezdve csak kihallgatták és ütlegelték, csak verték és ordítottak vele, összetörték a csontjait, gúnyolták és sanyargatták. (Felpillant a feszületre)

Nem, Uram, én nem árultalak el Téged, én egész biztos, hogy nem. Árulás, árulás! Ez örület! Tiszta bolondság! (Egy-egy nézőhöz fordul) Mit lehetett ott még elárulni, kérdezem én Önöktől. A tartózkodási helyét? Gecsemáné kertjét? De hiszen azt az emberek ezrei ismerték! Meg a sadduceusok titkosrendőrsége, és a római besúgók, akik évek óta a sarkában vannak, azok meg úgyis tudták. (Egy halom papíros vág az asztalra) Mindenről volt aktájuk. (Homlokára üt) Méghogy árulás! Egy rohej!

(Halkabban) Vagy azt hiszitek, igen, igen, azt is lehet hallani, hogy én árultam volna el a hatóságoknak a názáreti nagy titkát: hogy ő Isten fia, hogy Dávid nemzedékéből született, s hogy ő minden nemzedék, minden nyelven beszélők, minden nép királya? De hiszen ezt ő maga mondta, mindenki előtt, a piactéren, a sokaság közepette! Gondoljatok Jerikóra! „Mert azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, a mi elveszett.” Tényleg azt hiszitek, hogy szükség volt egy árulóra – hogy megtudják azt, amiben minden aktában utánaolvashattak?

(Halkan, a feszület felé) Nem, Uram, én nem szolgáltattalak ki.

(Megint a nézőtér felé) Akkor meg miért akasztottad fel magad, Júdás? Miért tettél magaddal egy pontot a végére, nyakadban a kötéllel, és miért ismerted be bűnödöt a fa ágán? Azt pontosan meg tudom mondani nektek. Kenderföldre mentem – így mondták ezt nálunk akkoriban, Palesztinában –, mert nem akartam az Uram után meghalni. Egy Júdás, értitek, előremegy. *(Nagyon halkán)* Én, én voltam az egyetlen ezek között a halászok, meg ácsok, meg parasztok között, aki őt megértette, valóban megértette, én ismertem a félelmét, amely kiűzte őt esténként, ha besötétedett, a földekre, kiűzte a városokból a magányosságba; én tudtam, mennyire félt ettől a haláltól. Nem, nem a haláltól; ahogyan meg kell hálnia, a kínzástól, ahogy összetörik a csontjait, és a sanyargatástól, amely úgy fújja fel az agyat, mint egy labdát. Ehhez ő túl gyenge volt, ennek az embernek szüksége volt segítségre, gyámolatra, vigasztalásra, hogy mindent ki tudjon bírni a kereszten. Igen, ezért tettem meg, most legalább tudjátok: hogy segítek rajta. Azt akartam, hogy azt gondolja: Júdás ezen a reggelen még magányosabb, mint én, amikor megköti a hurkot. Milyen könnyű az én halálom *(suttogva ísmélti)*, azt akartam, hogy ezt mondja, ha összehasonlítom az övével, ahogy nyomorultan kimúlik, senki sincs vele, se egy barát, se egy asszony, még hóhéra sincs.

(Imára hajtja fejét) Úristen, atyám a mennyekben, ne légy túl távol tőlem, mert közel a félelem, és nem látok senkit, aki segítene nekem. Tekints reám, bikák özönlenek felém, mint hatalmas állat vesz körül. Rám tájtják torokukat, mint egy ordító, ragadozó oroszlán. Mint partra vetett hal, olyan vagyok; mint akit kerék-

be törtek; megolvadt viasz a szívem. Kiszáradt az erőm, mint az agyagcserép, nyelvem szájpadlásomhoz ragadt, és Te halotti porrá parancsolsz engem. Mert kutyák csaholnak körülöttem, s körülvert a Gonosz hordája; kezem és lábam áttúrva. Ó jaj! Számolni tudom csontjaimat; de azok csak bámulnak, és szórakoznak rajtam. Uram, mentsd meg elárvult és reményvesztett lelkemet az oroszlánok és megvadult kutyák karmai közül! Szóltalak nappal, és nem némulok el az éjszakában sem; de Te nem válszolsz. Meddig akarsz még várni? Én csak kiáltok – s te néma maradsz! Én Istenem, én Istenem! Miért hagytál el engemet?

(Egy szünet után, teljesen nyugodt hangon, megint a nézőkhöz) Igen, mi ugyanazt az imát mondtuk azon a pénteken: én, aki őt megelőztem, és ő, aki utánam jött. *Ketten* csüngtek a fán, nem csak egyvalaki, annak idején Jeruzsálemben. *(Megtörpan)* Hát persze, ott van még a pénz, tudom, tudom, a harminc ezüstpénz, ti arra gondoltok legelőször kétezer éve, ha rólam van szó. Júdás, a zsidó. Júdás, a kufár, aki egy pár fillérért elárulja urát. Harminc ezüst: ezért a pénzért annak idején egy kimustrált rabszolgát vagy egy ócska ruhát lehetett venni. Harminc ezüst: az majdhogynem semmi volt. De én mégis elfogadtam, igen, zsebre vágтам. Hogy miért? Nagyon egyszerű. Hogy a templomba dobhassam. Hogy elindítsak valamit.

Ti szájalomra méltó Biblia-olvasók! Szép kis keresztények vagytok ti, a pokol legalsó bugyarába taszítjátok ugyan a zsidót, de még csak nem is ismeritek a Szentírást! Én mondom, *nem* ismeritek. Mert ha tanulmányoztátok volna a Szentírást, akkor rábukkantatok volna arra a szent életű prófétára, akinek a neve Zakariás, s akinek a zsidók szolgálatáért – na, vajon mennyit? – harminc ezüstpénzt adtak, hogy megszégyenítsék. Zakariás azonban egy büszke és becsületes ember volt, ezért aztán követte Jáve parancsát, és bevetette fizetségét az úr házába. Értitek már? Zakariásnak volt egy tiszte: pontosan olyan, mint nekem. Neki a juhokat kellett őriznie, nekem meg be kellett szolgáltatnom a bárányt. Mind a ketten, ő is meg én is, Isten parancsát teljesítettük. Mind a ketten az ő parancsára cselekedtünk... én is... és hogy ezt bebizonyítsam – hallgassatok jól ide! –, hogy ezt bebizonyítsam, bedobtam ezt a mocskos pénzt a templomba, hogy így vonjam félre a

fátylat egy pillanatra, amely titkomat rejti. Fel hát, nosza, ha meg akartok érteni, üssétek fel a Szentírást a prófétáknál! De hát ti nem olvassátok – s ha egyáltalán, akkor a hamisakat.

(A papírok közt keres) „Jézus azért hat nappal a húsvét előtt méne Bethániába, a hol a megbolt Lázár vala, a kit feltámasztott a halálból. Vacsorát készítének azért ott néki, és Mártha szolgál vala fel; Lázár pedig egy vala azok közül, a kik együtt ülnek vala ő vele. Mária azért elővén egy font igazi, drága nárdusból való kenetet, megkené a Jézus lábait, és megtörle annak lábait a saját hajával; a ház pedig megtelik a kenet illatával. Monda azért egy az ő tanítványai közül, Iskáriótes Júdás, Simonnak fia, a ki őt elárulandó vala: Miért nem adták el ezt a kenetet háromszáz dénáron, és miért nem adták a szegényeknek? Ezt pedig nem azért mondá, mintha néki a szegényekre volna gondja, hanem mivelbogy tolvaj vala, és nála vala az erszény, és a mit abba tesznek vala, elcsené.”

Na igen, tökéletes munkát végeztél, Szent Jánosom, respektus, Krisztus-hívő uram! A zsidó – remek az ábrázolás! Egy pénztáros tehát, tolvaj, alakoskodó voltam: ájtatosan beszélni a koldusokról, de mindig a saját zsebre gondolni!

Júdás, a képmutató gazember, kifelé barátoságos, de a koponyájában ott lakik az ördög; egy nyájas, egy mézesmázos beszédű Káin-fajzat. Jól etlaláttad, Jánosom! Rövidítsük meg egy fejjel, kivégezni!

Hogyan is fogalmaztál, mit mondott volna Jézus urunk? „Nem én választottalak-é ki titeket, a tizenkettőt? és egy közületek ördög. Értette pedig Júdás Iskáriótes, Simon fiát, mert ez akarta őt elárulni, noha egy volt a tizenkettő közül.” El a fickóval, el vele – ez aztán az ellenség szeretete, evangélista uram! Csak furtonfurt, üríts tegzedet! A következő nyilat, ha szabad kérnem! „Bizony, bizony mondom néktek, hogy egy ti közületek elárul engem... Az, a kinek én a bemártott falatot adom. És bemártván a falatot, adá Iskáriótes Júdásnak, a Simon fiának. És a falat után akkor beméne abba a Sátán.”

(Tapsol) Respektus, János. Ha te valakit el akarsz intézni, olyasvalakit, mint én – véghez is viszed. Akkor a tanítványból a sátán fia lesz, és az ostyából ciánkáli-kapszula.

(Más hangon) Szóval egy tolvaj. Egy csaló. Egy ember, aki pénzsóvárságból elárulja az urát; egy besúgó feljelentő, akit hidegen hagy,

ha egy pár fillér végett áldozatát megkínózzák. És mégis... tanítvány? *(A nézőkhöz)* Nos, nem gondolkodtok el rajta? Nektek kettő meg kettő az három? Tegyük fel, hogy Jánosnak, a jószágos Jánosnak igaza van, amikor azt állítja, hogy én egy sátán voltam, és hogy Jézus tudta ezt – „Nem én választottalak-é ki titeket, a tizenkettőt? és egy közületek ördög”, akkor tehát *(feléz a feszületre)* Te egyetértettél azzal, hogy egy ember a vesztébe rohanjon! Akkor hát hidegvérrel választottak ki egy férfit – aki semmiről sem tudott! –, hogy ő végezze el a piszkos munkát helyetted – szájában a kapszulával!

(Iszik egy korty vizet) Ha igaza lett volna az evangélistádnak; de nem volt, nem volt, nem lehetett igaza! Te engem figyelmeztettél volna, nem? Te nem engedted volna, hogy az áldozatod legyenek: vágómarhája annak az embernek, aki oly békés volt. Én, a Te áldozatod, és nem fordítva: abszurdum. Mondd magad, nem lett volna örülség pont engem, a gazembert, akit az égben már régen felismertek mint tolvajt, hogy pont rám bízzák a kasszát? Hogy kísértésbe essek, éppúgy, mintha a Miatyánk a számodra csak egy frázis lenne? „És ne vigy minket a kísértésbe” ez a kérés talán Rád nem vonatkozik?

(Megint a nézőkhöz) Logikát, egy kevés logikát kérnék szépen. Tényleg el tudtok képzelni egy Istent, egy Megváltót, aki azért, hogy beteljesedjék a terve, egy embert bűnbe vigyen? Rajta, Júdás, kicsi szógám! És semmi figyelmeztetés az utolsó percben? Jézus, gondoljátok, nem keresztény ember volt, hanem egyfajta bosszúangyal, aki csak figyel, hogyan tekeredik ellensége nyaka köré a kötél? Valaki meghamisítja a számlát – és a mester hagyja, hogy a dolgok menjenek a maguk útján? Felakasztja magát egy ember – és éppen ő, aki még halálos ellenségéért is imádkozott, éppen ő hagyta volna magára azt, akit üldöznek a kopók? Názáreti Jézus, Krisztusotok, egy anatómus, aki csak elnézi, hogyan nyiszálnak fel egy élő emberi testet? Hát egy gyilkos a ti uratok?

(Félbeszakítja magát, majd nagyon balkan) Nem, nem volt az. Ő tudta, hogy hozzájárultam. Hogy egyetértettem vele. Hogy azt kellett tenni, ami meg kellett, hogy történjék, ami Isten akarata volt. *(Feláll, s eleinte nyugodtan érvelve beszélni kezd a nézőkhöz)* Tudtam, hogy valakinek ki kell szolgáltatnia Jézust – és én tudtam, hogy

Jézus tudja... *(fejét rázva újból elkezd)* tudtam, hogy te *(a feszület felé pillant)* tudod: ő tudja; én meg tudtam, hogy tudod: ő tudja, hogy én tudom. Egymás bizalmasai voltunk, mindketőknek egy volt a titka. Mindketten tudtuk, hogy egyvalakinek ki kell szolgáltania Jézust. Ehhez egy emberre volt szükség, nem egy Istenre. Egy emberre, aki talpig ember, aki annyira öntudatos, annyira alázatos, annyira... hívő, hogy hajlandó legyen arra, hogy merénylővé váljék, hóhérsegéddé, árulóvá, hogy egyszer s mindenkorra bebizonyítsa, hova jutnak azok az emberek, akik ahhoz, hogy – mint ők mondják – teljes emberek legyenek, semmiféle merénylőtől nem riadnak vissza, még az Isten elleni merénylőtől sem.

(Pár lépést előremegy) Ez, barátaim, egy tézis, amely csak akkor lesz bizonyító erejű, ha találtaik egy ember, aki kész arra, hogy egy életrehalálra menő szerepjátékban bizonyítsa a tézist – ha ez a valaki a bűnök bűnének, az árulások árulásának testet, lelket és hangot kölcsönöz. Mint például Júdás. Mint én. Nekem kellett bebizonyítanom, mire képes az ember Isten elleni lázadásában... én ezt szabad akaratból tettem. Saját elhatározásomból. Jézus Krisztusért, jámbor kereszténységéből, minden ember üdvösségéért – a ti üdvösségetekért – vállalkoztam arra, hogy bizonyítsam: mindenkinek szüksége van a megváltásra, minden halandónak.

Árulás, mondjátok? Én engedelmességnek, szolgálatnak nevezem. Szabad akaratból felvállalni a sátán szerepét, és Isten mellett vallani. Megismétlem: ez itt a feszületen ismerte a szerepemet. Vagy azt hiszitek talán, hogy olyan vak, olyan... ostoba lett volna, hogy éppen a leghamisabbat vegye fel a csapatába; hogy hagyta volna becsapni magát, mint Jóhiszemű János vagy Hiszékeny Hilda? Egy átlagos ember, akit csak az nem csap be, aki nem akarja – aki még csak nem is sejti, hogy a kincstárosa egy gazember?

(Fejét rázza) Ahogy mondtam: tudtunk egymás dolgairól. A különbség csak annyi volt, hogy az uramnak könnyebb volt. Ne, ne zúgólódjatok most. Tudom, mit mondok, és be is tudom bizonyítani. *(Odamegy a feszülethez és megbahajol)* „Az embernek Fia” – tényleg így mondtad? – „az embernek Fia jöllehet elmegyen, a mint meg van írva felőle, de jaj annak az embernek, a ki az ember Fiát elárulja; jobb volna annak az embernek, ha nem született volna.” Ó, Uram, ha ugyan te ezt mondtad – meggondoltad-e, mit jelent ez, mit jelentett ez nekem, egy átlagembernek, hogy nem kiált-

hattam fel: „Ne folytasd, kérlek, hagyd abba, nem bírom tovább!” Számolnom kellett az úr ítéletével. Aki hajlandó eljátszani az ördög szerepét, az, ha komolyra fordul a dolog, ne reménykedjen, hogy majd angyalszárnyai nőnek. De az évezredek ítéletét, az inkvizíció pereit, a művészetek gúnyát, a világ jámbor lelkeinek, katolikusoknak, protestánsoknak, ortodoxoknak jajveszékelését – Júdás, az ördög, Júdás, az örök gyilkos, Júdás, Isten kiátkozott fia – nem, ezt nem érdemeltem meg.

Legalábbis a logika... az esetet precízen végiggondolni... ez kellett volna titeket... *(félbeszakítja)* kétségbe vonni, kérdéseket feltenni, meggondolni: ezt csak megkövetelhetem, nem? És mit tettetek ehelyett? Megbélyegeztetek mint bűnbakot: Júdás, a kufár, Júdás, minden uzsorás őse a gettóban, Júdás, annak a népnek a szónoka, amelyet ki kell irtani, mert meggyilkolta az Urat, Júdás, az ördögfi, aki az ördög gyermekeit ördögi tanokra tanította.

(Odasiet az asztalhoz, lapozgat egy vastag iratsömében, felült egy oldalt) Megvan, ezt hallgassátok meg: hogyan halad Doktor Martinus¹ Wittenbergából szeretett János prófétája nyomdokain: „Én, átkozott gaj, fel nem foghatom, miért ilyen okosak ezek a zsidók, hiszen mindig arra kell gondoljak, hogy” – *(felnéz)* most jön – „hiszen Iskáriótes Júdás felakasztotta magát, hiszen szétszakadtak a belei és húgyhólyagja szétpattant, s akkor a zsidók szolgálóikkal felfogatták Júdás húgyát arany kannákba és ezüst tálakba, majd ennekutána mindannyian evék és ivák az ürüléket, úgyhogy...”

(Utálattal becsapja a könyvet) Persze, persze hogy zsidó vagyok, de *(egy kézmozdulattal a feszület felé)* ő is az volt, ő is megérdemelte volna a sárga foltot, az ő személyi igazolványában is benne lett volna a J betű, ő is tudta volna, hogy nem szabad nyilvános parkban leülnie egy padra. Őt ugyanúgy, mint engem elgázosították volna: Jézust, a zsidót, Júdást, a zsidót.

(Abbagyja, kimerülten leül, balkan folytatja) Pedig ugyanolyan istenhívő voltam, mint ő, a legistenhívőbb a követői közül: Egyvalakinek – nekem! – fel kellett vállalnia Isten hírnökének a szerepét a Sötétségben. Én voltam a kiválasztott – *(hirtelen kitör)* és megkövetelem, hogy respektáljanak azért, hogy eljátszottam a kitaszítottat Isten szent drámájában, mert én egyedül

voltam képes rá. Júdás, az istenfélő. Júdás, a bölcs az együgyűek között. A latolgotó és a kétkedő a pásztorok között. Én – és nem a többiek, Péter legutolsósorban – találtam érdekesnek a végrehajtó szerepére. Tőlem követelték meg, hogy a Gonosz mellett tanúskodjak. Nekem kellett megmutatnom, mire képes, és meddig megy el a sátán. Hogy tudjuk, ki a gonosz, semmi más nem kell tenni, csak valakit, engem! az ördög helytartójának kinevezni.

(Megint a nézők felé megy) Utoljára mondom: egy kis logikát, ha szabadna kérnem, egy csipetnyi matematikát! Tegyük fel, hogy nemet mondok abban a pillanatban, amikor Jézus megparancsolta nekem, hogy ne habozzak tovább – „tedd meg gyorsan, amit meg kell tenned!” –, tételezzük fel, hogy megtagadom az engedelmességet: nem árultam volna el akkor – és csak akkor! – az Istent? Gondoljátok meg: Júdás nélkül nem lett volna feszület. Feszület nélkül nincsen egyház, nélkülem, aki őt kiszolgáltatta, nincs Ige, hogy vár ránk a megváltás. Egy kis mozdulat a fejemmel, csóválás a bólintás helyett – és Isten terve *(csettint ujjjaival)* füstbe ment volna.

Láthatjátok, mi szövetségesek voltunk, mi ketten, a Mester és segédje, egymáshoz voltunk láncolva, mint két testvér, akik egymásra vannak utalva. Júdás nem létezik Jézus nélkül: mint ahogy árnyék sincs fény nélkül. De viszont: Jézus sincs Júdás nélkül: Ha nem mentem volna a főpapokhoz és Gecsemáné kertjébe – Jézus nem tölthette volna be feladatát. Nekünk kettőnknek közös utat kellett bejárnunk – vagy maradhatott volna ott, ahol volt.

Ezért kérem azt – nem, követelem! –, hogy feloldjanak az ítélet alól. Az igazamat akarom végre! Ragaszkodom ahhoz, hogy igazolják: ez az ember méltónak találtatott arra a feladatra, amivel a mai napig senkit sem bíztak meg. Ez az ember Krisztusért arra vállalkozott, hogy hóhér és önmaga gyilkosa legyen, és hogy – Isten iránti engedelmségből – tettén keresztül olyan mélyre alacsonyítsa le magát, hogy még a szentek se mernek imádkozni érte. De megtettem, s ezáltal ti meg vagytok váltva. Elvégeztem a rám rótt feladatot, legyetek hát hálásak nekem ezért. Elárultam az Istent, mert Isten ezt így akarta. Én voltam a küldönce: Jézusnak szüksége volt rám. Én mondom néktek: könnyebb lett volna helyette meghalni, mintsem hogy én öljem meg őt.

De nem maradt más választásom: tudtam, mennyire fél Jézus a perctől, amelyikben titkom terhe alatt összeroppanhatnék – egy „Nem” a legutolsó pillanatban! –, de én álltam a sarat – és mi a köszönet mindezért? *(Előhoz egy nagyalakú könyvet, s mintegy végző kétségbeesésében feje fölé emeli)* Ez! Tessék, kérem, megtekinteni: Júdás a fán, kezében zsigereivel, lelke a fenekén keresztül távozik, gigáját kenderkötél szorítja, belei véres csomókba szétesve. Júdás a tömegsírban; a rónaságban; a legalsó bugyorban: az ördög belemélyeszi fogait: Feje Belial² torokában, teste a nyelvéen fekszik: vörös húsú ostya... a hímtagja toronymagas, hasát szétrágták a pondrók. Vastag tarisznya, sárga köpönyeg, zsidónyelv, zsidószakáll és zsidófül.

(Egyre jobban hadart, odavágja a könyvet az asztalra, egy ideig ballgatásba merül, majd odamegy az imazsámolyhoz és letérdel) És ha mégis igazuknak van azoknak, Uram, akik elátkoznak engem? Lettem volna csak kevésbé istenfélő, ha nemet mondtam volna: „Nem, nem teszem meg, se most, sem az örökkévalóságban, soha”? Akkor Isten terve megsemmisült volna. Akkor nem lenne feszület... és nem mert volna elátkozni engem.

Furcsa, Istenem, nagyon furcsa: kigúnyolják a vörös szakállú zsidót, s ahogy sandán oldalvást pillant, ahol az ezüst pihen... s mégis... mindegyik nekem köszönheti életét. N, E, M. Három betű elég lett volna arra, hogy egy másfajta világ jöjjön létre, hogy megállásra kényszerítsem a kereszténységet.

Azt mondtam, hogy az áruló nélkül nem lett volna tradíció sem, nem lett volna pápa, se püspök, se esperes, se sekrestyés. Ha nem mondtam volna, Uram, életben maradtál volna és egy barátságos öregember lehettél volna, egy művészetéről Galileán túl is elismert, híres asztalosmester, én meg hirdettem volna tanításodat, egyfajta szelíd békedoktrínát, amely mindenkinek megengedi, hogy szabadon válasszon sorsáról.

Egy mártírnak sem kellett volna meghalnia a római arénában: nem lenne inkvizíció, az igazhitűek nem folytatnának háborút a pogányok ellen (azt a szót, hogy „pogány” nem is ismernék), nem lenne viszály a vallások között, Luther és Loyola Ignác egyetértésben tanúskodnának egy vallás mellett, amelynek jegyében

senkit sem öltek meg, senkit sem áldoztak fel. Egy csöpp vér sem omlik a földre, ha nemet mondok. És senki, Uram, senki sem üldözött volna bennünket, zsidókat; hiszen senki se lett volna bűnös haláلودért, azért, hogy egy agg asztalosmester, akit polgártársai nagyra tiszteltek, hazatért Názáretbe, és ott szép csendesen elhunyt.

Se pogrom, se láger, se gáz. *(Hirtelen kítör)* Segíts meg, Uram! Könyörülj rajtam! Adj nekem egy jelet, amelyből kivehetném: Jól cselekedtél, Júdás! *(Szünet)* Milyen néma vagy Te! Nézz le rám: Olyan biztos voltam, kétezer éven keresztül, eddig a pillanatig. És egyszerre, hirtelen, a kétség: megöregedhettem volna, mint Te, nem szakadt volna bűnöm miatt vallásháború az emberiségre. Milliók menekültek volna meg, ha nemet mondok. Istenünkért ez ellen az Isten ellen, és hogy ellenszegüljünk felszólításának a halálra – Júdás, vállaltad volna ezt? Iskáriótes Júdás: nem Isten rabszolgája, hanem egy ember, aki „Nem”-et mondott volna, az ő „Nem”-ét, *(rövid pillantás a nézők felé)*, nem a

tiéteket, hanem a saját magáét? *(Újra felcsendül a bevezető zene)* És ha minden tévedés volt, és nekem nem kellett volna engedelmessé válnom? Kellott volna? Mindazok után, ami megtörtént? Ha az én „Nem”-em egy milliószoros „Igen”-t jelentett volna. „Igen” az élethez, a kibéküléshez, a békéért – egy humánus létért, amely nem egy gyilkossággal és egy öngyilkossággal kezdődik és egy véres nyomban halad tovább, hanem... *(a zene egyre hangosabb lesz és elnyomja Júdás bangját. Evangélista:...)*

JÚDÁS *(borzasztó nagy erőfeszítéssel túlkiabálja a zenét)* Nem! Nem! Azt mondtam, hogy NEM. *(A zene hirtelen félbeszakad, sötét lesz, halvány fény esik a fezületre és Júdás félelemmel és kétségbeeséssel teli arcára, amint rátekinthet Krisztusra.)*

NÉMETBŐL FORDÍTOTTA: KAIN PÉTER

1 Luther – a ford.

2 Az Antikrisztus – a ford.

Schönberger (Hegyi) György: Deportálás